

Sygn. akt II CKU 78/97

W Y R O K
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 sierpnia 1997 r.

Sąd Najwyższy Izba Cywilna

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSN - G. Filcek
Sędziowie: SN - F. Barczewska
SN - B. Czech (spraw.)

przy udziale Prokuratora Prokuratury Krajowej - P. Wiśniewskiego

po rozpoznaniu w dniu 14 sierpnia 1997 r. na rozprawie,

sprawy z powództwa Syndyka Masy Upadłości Przedsiębiorstwa Usługowo-Handlowego „H.” Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K.,

przeciwko K. B. i Z. S.,
o zapłatę,

na skutek kasacji Ministra Sprawiedliwości od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 18 maja 1994 r.,

1. zmienia zaskarżony wyrok w pkt I przez dodanie słów: „z tym, że spełnienie świadczenia zasądzonego wyrokiem Sądu Wojewódzkiego z dnia 21 stycznia 1994 r., sygn. akt I C 203/92, przez pozwaną K. B. zwolni pozwanego Z. S. z obowiązku świadczenia, zaś spełnienie świadczenia przez pozwanego Z. S., zasądzonego zaskarżonym wyrokiem, zwolni pozwaną K. B. z wymienionego obowiązku świadczenia”;

2. prostuje oznaczenie strony powodowej w zaskarżonym wyroku w ten sposób, że w miejsce dotychczasowego oznaczenia wpisuje słowa:”z powództwa Syndyka Masy Upadłości Przedsiębiorstwa Usługowo-Handlowego ‘H.’ w K. - Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością”.-

II CKU 78/97

U z a s a d n i e n i e

Pozwana K. B. zakupiła na giełdzie samochód osobowy marki „Mercedes” i oddała go pozwanemu Z. S. do komisowej sprzedaży, który następnie sprzedał go powodowej Spółce. Okazało się później, że przedmiotowy samochód pochodził z kradzieży i został Spółce odebrany i przekazany firmie ubezpieczeniowej.

Spółka żądała zasądzenia od obu pozwanych solidarnie kwoty 334.387.510 zł. z ustawowymi odsetkami, z tytułu naprawienia poniesionej szkody.

Sąd Wojewódzki, wyrokiem z 21.I.1994 r., sygn. akt I C 203/92, uwzględnił powództwo w stosunku do pozwanej K. B. do kwoty 334.387.510 zł. z ustawowymi odsetkami od 4.III.1992 r. i zasądził od tej pozwanej na rzecz powódki kwotę 56.876.920 zł. tytułem zwrotu kosztów procesu, umorzył postępowanie odnośnie kwoty 37.000.000 zł., oddalił powództwo w pozostałej części i zasądził od powódki na rzecz pozwanego Z. S. 15.000.000 zł. tytułem zwrotu kosztów zastępstwa adwokackiego. Jako podstawę uwzględnienia powództwa Sąd Wojewódzki wskazał art. 556 k.c., zaś jako oddalenia powództwa - art. 355 k.c. w zw. z art. 750 k.c., podkreślając, że skoro pozwany Z. S. nie wiedział o wadzie prawnej samochodu i nie mógł jej z łatwością wykryć, to okoliczności te spowodowały jego ekskulpację.

Na skutek rewizji powódki, Sąd Apelacyjny, wyrokiem z 18.V.1994 r., sygn. akt I ACr 240/94, zmienił powyższy wyrok w ten sposób, że zasądzoną w nim kwotę wraz z odsetkami zasądził również od pozwanego Z. S., bez orzekania solidarności żądanej w pozwie, i nakazał pobrać od niego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 26.751.000 zł. tytułem opłaty sądowej, której strona powodowa nie miała obowiązku uiścić. Sąd Wojewódzki przyjął, że skoro pozwany Z. S., prowadzący zawodowo sprzedaż komisową, nie uprzedził strony

powodowej, że nie ponosi odpowiedzialności za wady prawne samochodu, zatem ponosi tę odpowiedzialność na podstawie art. 770 k.c.

Minister Sprawiedliwości, na skutek podania pozwanego Z. S., na podstawie art. 12 ust. 1 i 2 ustawy z 1.III.1996 r. o zmianie Kodeksu postępowania cywilnego, rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej - Prawo upadłościowe i Prawo o postępowaniu układowym, Kodeksu postępowania administracyjnego, ustawy o kosztach sądowych, oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 43, poz. 189), złożył z urzędu kasację od powyższego wyroku Sądu Apelacyjnego, zarzucając rażące naruszenie art. 366 k.c., art. 20 § 1, 25 i 57 prawa upadłościowego (j.t. Dz.U. z 1991 r., Nr 118, poz. 512 ze zm.), a także naruszenie interesu Rzeczypospolitej Polskiej oraz wnosząc o zmianę zaskarżonego wyroku przez stwierdzenie, iż spełnienie świadczenia w całości lub w części przez jednego z pozwanych spowoduje wygaśnięcie zobowiązania w tym zakresie w stosunku do drugiego pozwanego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Minister Sprawiedliwości trafnie twierdzi, że w przedmiotowej sprawie solidarność nie wynika wprawdzie ani z ustawy, ani z czynności prawnej (art. 369 k.c.), tym nie mniej ma w niej miejsce tzw. odpowiedzialność *in solidum* (solidarność nieprawidłowa). Występuje ona bowiem wówczas, gdy wierzyciel może dochodzić swego roszczenia od kilku osób, lecz na podstawie odrębnych stosunków prawnych, jakie go łączą z poszczególnymi podmiotami.

Do przypadków odpowiedzialności *in solidum* stosuje się w drodze analogii przepisy o zobowiązaniach solidarnych. W takich sytuacjach wierzyciel może jednym pozwem wystąpić przeciwko niektórym lub wszystkim dłużnikom odpowiedzialnym *in solidum*, a w razie spełnienia świadczenia przez jednego z dłużników, zobowiązanie wygasa w stosunku do pozostałych dłużników.

Wymieniona zasada odpowiedzialności dłużników musi bezwzględnie wynikać z treści sentencji wyroku. W przeciwnym wypadku wierzyciel mógłby egzekwować całą zasądzoną kwotę od każdego dłużnika z osobna.

Taka właśnie możliwość wynika z zaskarżonego wyroku. Rozstrzygnięcie to zatem nie tylko rażąco narusza przepisy wskazane w kasacji, ale także narusza interes Rzeczypospolitej Polskiej, jako państwa prawa, w którym to państwie niedopuszczalna jest możliwość dwukrotnego egzekwowania tej samej wierzytelności. Dlatego uwzględnieniu kasacji nie stoi na przeszkodzie upływ terminu z art. 421 § 2 k.p.c. (w brzmieniu sprzed 1.VII.1996 r.).

Dlatego Sąd Najwyższy orzekł jak w pkt 1 sentencji [art. 393¹³ § 1 k.p.c. w zw. z art. 422 § 1 k.p.c. w brzmieniu sprzed 1.VII.1996 r. oraz w zw. z art. 12 ust. 1 ustawy z 1.III.1996 r. *o zmianie Kodeksu postępowania cywilnego, rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej - Prawo upadłościowe i Prawo o postępowaniu układowym, Kodeksu postępowania administracyjnego, ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz niektórych innych ustaw* (Dz.U. Nr 43, poz. 189)].

Sprostowanie oczywistej niedokładności w sentencji zaskarżonego wyroku uzasadniają przepisy art. 350 k.p.c. w zw. z art. 393¹⁹ k.p.c.